

Vaste Kamercommissies
Volksgezondheid, Welzijn en Sport / Veiligheid en Justitie
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Utrecht, 16 februari 2017
Betreft: AO Jeugdhulp 23 februari 2017

Geachte Kamerleden,

Op 23 februari heeft u een algemeen overleg over de jeugdhulp. Voor dit overleg willen wij de volgende punten aandragen. Deze punten worden ondersteund door ieder(in) en Landelijk Platform GGz.

1. Gemeenten moeten maatwerk bieden in jeugdhulp

Eén van de doelstellingen van de decentralisatie was om maatwerk te bieden voor kinderen, jongeren en ouders die behoefte hebben aan hulp en ondersteuning. Een mooie doelstelling, die in de praktijk nog altijd niet goed uitpakt.

Een voorbeeld hiervan is een jongere die op dit moment met een PGB individuele begeleiding ontvangt en tijdens de afbouw van zijn hulpverlening graag gebruik wil maken van zorg in natura. Het is voor deze jongere onmogelijk om de overstap te maken, omdat er voor zorg in natura in zijn regio een cliëntenstop is ingesteld. Voor zowel de jongere als voor de gemeente is dit een onwenselijke situatie. Er is geen sprake van maatwerk en het levert stress en onduidelijkheid op voor de jongere en zijn familie.

Dit voorbeeld staat niet op zichzelf. In de praktijk zien we te veel situaties waarin maatwerk niet mogelijk is door de onmacht van gemeenten om door financiële beperkingen, regelingen en domeinen heen te breken. Terwijl dit juist wel de bedoeling is van het jeugdhulpstelsel.

Wij verzoeken u de staatssecretaris van VWS te vragen gemeenten nogmaals te wijzen op de dringende noodzaak maatwerk te bieden aan kinderen, jongeren en hun ouders/verzorgenden.

2. Onafhankelijke cliëntondersteuning moet door alle gemeenten worden ingezet

Wij krijgen regelmatig vragen van jongeren en ouders die niet op de hoogte zijn van hun rechten. Of bij wie er een gebrek is aan goede informatie over het verloop van hun ondersteuningsvraag. We zien nog steeds dat gemeenten geen onafhankelijke cliëntondersteuning aanbieden. We hopen dat de handreiking voor ambtenaren die door de VNG - in samenspraak met cliëntorganisaties - is ontwikkeld, de gemeenten ook echt aanzet

tot het standaard aanbieden van cliëntondersteuning, die onafhankelijk is en voldoende expertise heeft om jongeren en ouders in hun hulpvragen bij te staan. Dit geeft kinderen, jongeren en ouders een stevigere positie, zodat ze de hulp en ondersteuning krijgen die ze nodig hebben.

Wij verzoeken u bij de staatssecretaris van VWS nogmaals het belang onafhankelijke cliëntondersteuning te benadrukken, juist ook binnen de jeugdhulp. Alle gemeenten moeten er nu echt mee aan de slag. Goede voorbeelden van gemeenten die er al mee werken, kunnen hierbij als leidraad dienen.

3. Werkagenda: op weg naar volwassenheid

Het is goed dat er wordt gewerkt aan het opstellen van een landelijke werkagenda voor de overgang van jeugd naar volwassenheid. De afgelopen twee jaar hebben we hier herhaaldelijk aandacht voor gevraagd. Vanuit onze netwerken krijgen we nog steeds verhalen van jongeren die na hun 18e niet weten waar ze terecht kunnen voor hulp en ondersteuning. Bij het verder invullen van de werkagenda is de betrokkenheid van jongeren essentieel.

Wij lezen in de brief van de staatssecretaris van 25 januari jl. (31839-559) dat VWS van deze werkagenda in 2017 serieus werk gaat maken. Dit is een goed voornemen. Wij zullen de uitwerking kritisch volgen.

Wij verzoeken u bij de staatssecretaris van VWS aan te dringen op daden en niet alleen woorden. Er is minder overleg en méér actie nodig om de knelpunten nu echt op te lossen. Hiervoor is een stevige regierol en monitoring of er ook resultaten worden geboekt van groot belang.

4. Onderzoek de positie van jongeren met licht verstandelijke beperking die met justitie en de reclassering te maken hebben

We vragen aandacht voor een andere belangrijke doelgroep die problemen ervaart met onder meer de overgang naar volwassenheid: jongeren met een licht verstandelijke beperking (LVB) die in een Justitiële Jeugdinstelling verblijven en ook met de reclassering te maken gaan krijgen. Recent onderzoek van de Hogeschool Leiden maakt zichtbaar dat over deze doelgroep geen goede cijfers bekend zijn en vaak ook niet bekend is welke jongeren in het justitiële domein een licht verstandelijk beperking hebben. Het ontbreekt dan aan duidelijkheid over de benodigde hulp en ondersteuning, die juist voor deze jongeren erg belangrijk is.

Wij vragen uw uitdrukkelijke aandacht voor de situatie van LVB-jongeren in het justitiële domein. We verzoeken u de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie onderzoek te laten doen dat inzichtelijk maakt hoe groot deze groep is, waar zij precies zitten en aan welke hulp en ondersteuning zij behoefte hebben.

5. Overgang jeugd-GGz naar volwassen-GGz

De afgelopen twee jaar is er binnen de jeugd-GGz al veel discussie geweest over de inzet van deze specialistische zorg voor kinderen en jongeren. De Transitiecommissie Sociaal Domein heeft in haar eindrapport gewaarschuwd voor het verzwakken van de specialistische zorginfrastructuur. Omdat de instellingen voor j-GGZ bij hun behandelingen met steeds minder middelen moeten rondkomen, dreigt een aantal van deze instellingen eerder dan verwacht om te vallen. Dit is ook bekend bij de Transitie Autoriteit Jeugd.

Er zijn daarnaast grote verschillen in de tarieven die gemeenten hanteren in vergelijking met die van zorgverzekeraars. De verzekeraars vergoeden doorgaans een lager tarief voor de behandeling. Instellingen kunnen daardoor veel minder passende zorg aan jongeren bieden als zij de leeftijd van 18 jaar zijn gepasseerd. Zo ontstaat er een financieel gat tussen behandeling in de Jeugdwet en de Zorgverzekeringswet. Dit is onwenselijk, want het pakt slecht uit voor de (continuïteit van) hulp aan jongeren.

Wij verzoeken u om de staatssecretaris van VWS te vragen dat hij in de Werkagenda 18-/18+ er ook op let dat financiële prikkels niet leiden tot discontinuïteit van zorg voor jongeren die 18 jaar worden.

6. Benut het familiegroepsplan

In een eerdere brief van LOC is uw aandacht gevraagd voor het familiegroepsplan. Een onderzoek van de Universiteit van Amsterdam in opdracht van WODC concludeerde dat het familiegroepsplan niet significant beter werkt dan andere vormen van jeugdhulp. Volgens ons betekent dit absoluut niet dat het familiegroepsplan daarom niet ingezet zou moeten worden. Het biedt namelijk een mogelijkheid om kinderen, jongeren en ouders zélf met een plan te laten komen. En het komt daarmee tegemoet aan de doelstelling van de decentralisatie om de eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden beter te benutten.

Daarom zijn wij zeer blij met de conclusies van het vervolgonderzoek dat het NJi heeft uitgevoerd. Hieruit blijkt dat het familiegroepsplan nog in ontwikkeling is, maar zeker gewaardeerd wordt door verschillende betrokkenen. Het biedt gezinnen eigen regie over de hulpverlening en versterkt daarmee hun zelfvertrouwen. Daarnaast is een brede handreiking voor de toepassing ervan zeer gewenst.

Wij verzoeken u de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie te vragen naar het moment dat de handreiking voor de toepassing van het familiegroepsplan opgeleverd wordt. Kinderen, jongeren en ouders moeten hierbij actief worden betrokken.

7. Meer inzet van ervaringsdeskundigheid

U herkent het zelf waarschijnlijk ook: wanneer je ergens mee zit, kun je hier doorgaans goed over praten met iemand die hetzelfde heeft meegemaakt. Dit helpt bij het vinden van

oplossingen. Binnen de jeugdhulp kan de inzet van ervaringsdeskundigheid veel meer ingezet worden dan nu het geval is.

Er zijn zeker goede voorbeelden bekend. Zo heeft de jeugdhulporganisatie Oosterpoort goede ervaringsdeskundigen in dienst. Op dit moment wordt ook een pilot met een buddysysteem in twee JJI's uitgevoerd door Young in Prison. Het biedt kinderen, jongeren en ouders erkenning van dilemma's en problemen. Voor ons is het een speerpunt om ervaringsdeskundigheid de komende jaren breder op te zetten: binnen alle vormen van jeugdhulp.

Wij verzoeken u de staatssecretarissen van VWS en VenJ te vragen naar de mogelijkheden om de inzet van ervaringsdeskundigheid in de jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering te vergroten.

Voor vragen of nader overleg kunt u contact opnemen met Thom van Woerkom: 06 13348217 of t.vanwoerkom@loc.nl

Met vriendelijke groet,

Dennis van den Brink
Coördinator LOC Jeugd

Deze brief wordt ondersteund door Ieder(in) en Landelijk Platform GGz.